

Asia: VN/10627/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi yksityisteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (1069/2018) muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta. Alla vastauksemme lausuntopyynnössä esitettyihin kysymyksiin:

1. Yleiset huomiot valtioneuvoston asetusluonnoksesta

Kuntaliitto pitää asetuksen muutosta ja valtionavustusten prosentuaalisten enimmäismäärien nostoa hyvin perusteltuna ja erittäin tarpeellisena toimenpiteenä. Todennäköisesti avustusten enimmäisavustusprosenttien nostolla saadaan lisättyä vuosittain toteutettavien yksityisteiden parantamis- ja rakentamishankkeiden määrää. Tällä hetkellä juuri tiekuntien omavastuuosuudet ovat usein pullonkaulana hintavissa hankkeissa. Avustusprosenttien nostolla voidaan myös kompensoida yksityisteiden perusparantamisen kohonneita kustannuksia nykyisessä kustannustason nousun tilanteessa.

Vaikuttavuuden kannalta on tärkeää, että valtionavustusten vuosittainen taso pysyy ennustettavana kuten Liikenne12:a on linjattu.

2. Minkä kohteiden enimmäisavustusprosentin korottamista voidaan pitää tärkeimpänä yksityistielaisissa, valtakunnallisessa liikennejärjestelmä suunnitelmassa vuosille 2021-2032, ja vuoden 2023 talousarvioehdotuksen sa/lisätalousarvioehdotuksessa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi (ml. huoltovarmuuden ja kotimaisen puun saatavuuden varmistaminen sekä metsäteollisuuden ja energiatuotannon tarpeet)?

Kuntaliitto pitää tärkeänä kaikkien nyt esitettyjen kohteiden enimmäisavustusprosenttien korottamista. Erityisen merkittävää prosenttien nosto on kalliissa hankkeissa kuten lossi- ja lauttakohteissa sekä yksityistiesiltojen korjauksessa ja kantavuuden parantamisessa.

3. Miten avustushakemuksia tulisi em. tavoitteiden valossa priorisoida, jos hake-muksia tulisi enemmän kuin on jaettavissa valtionavustusta?

Priorisoisimme hankkeita, joiden vaikutukset ovat merkittäviä elinkeinoelämän tarpeiden kuten metsäteollisuuden, maatalouden ja biotalouden sekä pysyvän asutuksen, huoltovarmuuden ja tuulivoimarakentamisen kannalta. Myös vilkkaan matkailun vaikutukset yksityisteihin tulisi huomioida esimerkiksi kansallispuistokohteissa.

Tietopohjaa yksityisteiden merkityksestä ja kunnosta tulisi vahvistaa, jotta avustuksia voidaan kohdentaa mahdollisimman vaikuttavasti. Valtionavustuksen jako tulisi tehdä yhtenäisin perustein huomioiden alueelliset tarpeet ja erityispiirteet. ELY-keskusten ohjeistamisessa ja yksityisteiden tietopohjan vahvistamisessa ja kokoamisessa Traficomilla on merkittävä rooli.

4. Esityksen tavoitteena on kannustaa yksityisteiden parannuksiin niiden vuosit-taista määrää lisäävästi, sekä yksityisteiden korjausvelan vähentyminen keski-pitkällä ja pitkällä aikavälillä. Miten arvioitte avustusprosenttien korottamisen vaikuttavan toteutettavien hankkeiden ja korjausvelan määrään koko Suomen ta-solla tai jollain tietyllä alueella? Mitä muita seikkoja kuin muistiossa esitetyt tulisi huomioida, jotta tavoitteet saavutettaisiin?

Avustusprosenttien korottaminen edistää hankkeiden toteutusta ja yksityisteiden korjausvelan vähentämistä. Tämän lisäksi tarvitaan tiekuntien aktivoimista mm. tiedotuksen ja neuvonnan keinoin, jotta avustusmahdollisuudet olisivat kaikkien tiekuntien tiedossa ja niitä osataan hyödyntää.

5. Esityksen mukaan olisi tärkeää tunnistaa keskeisten toimintojen ja kuljetusket-jujen kannalta ne yksityistiet, joiden kunnostamisella saavutetaan merkittävim-mät vaikutukset. Miten tämä tunnistaminen ja kohdistaminen voitaisiin valtakunnallisesti mahdollisimman yhtenäisin perustein toteuttaa ja ottaa asetuksessa huomioon? Millaista valtakunnallisesti vertailukelpoista tietoa kohteiden kunnosta on saatavilla tunnistamisen tueksi?

Tietopohjaa yksityisteiden merkityksestä ja kunnosta tulisi vahvistaa, jotta avustuksia voidaan kohdentaa mahdollisimman vaikuttavasti. Samalla nykyistä jatkuvaan hakuun perustuvaa avustusten myöntämismallia on tärkeää jatkaa. Jos avustuksia myönnettäisiin vain määräajoin ja hakemukset pisteytettäisiin, haittaisi tämän parantamishankkeiden käynnistämistä ja lisäisi hankkeiden toteutukseen tarvittavaa aikaa.

Lisätietoja antaa Johanna Vilkuna, kehittämispäällikkö

SUOMEN KUNTALIITTO

Miira Riipinen

Vilkuna Johanna
Suomen Kuntaliitto ry